

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS/ NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS

SEPEDI LELEME LA GAE (HL)

LEPHEPHE LA BOBEDI (P2)

MOPITLO/PHUPU 2024

TLHAHLO YA GO SWAYA

MEPUTSO: 80

Palomoka ya matlakala a tlhahlo ya go swaya ke 24.

DITŠHUPETŠO TŠA GO SWAYA

- Ge molekwa a arabile dipotšišo tše di fetago palo ye e nyakegago, swaya ya mathomo fela (Molekwa ga a swanela go araba potšišo ye telele le ye kopana go tšwa pukung e tee)
- Karolong ya A, ge molekwa a arabile dipotšišo tše nne ka moka mo diretong tše di bonwego, swaya tše pedi tša mathomo.
- Go dikarolo tša B le C, ge molekwa a arabile dipotšišo tše kopana tše pedi goba tše telele tše pedi, swaya ya mathomo o hlokomologe ya bobedi. Ge molekwa a arabile dipotšišo ka moka tše nne, swaya fela ya pele mo karolong ye nngwe le ye nngwe ge e le gore go arabilwe potšišo ye kopana le ye telele.
- Ge molekwa a file dikarabo tše pedi, mo e lego gore ya mathomo e fošagetše mola ya bobedi e nepagetše, swaya ya mathomo gomme o hlokomologe ya bobedi.
- Ge dikarabo di sa nomorwa ka tshwanelo, swaya go ya ka tlhahlo ya go swaya.
- Ge mopeleto wo o fošagetšego o ama tlhalošo, swaya phošo. Ge o sa ame tlhalošo, gona mo fe mopotso.
- Potšišo ye telele: Ge karabo ya potšišo ye telele e le ka tlase ga botelele bjo bo nyakegago, se mo otle ka ge a šetše a ikotlile. Ge e le ye telele kudu, lekola fela mantšu ao e ka bago a 50 o hlokomologe taodišo ye e šetšego fela o bale thumo
- Dipotšišo tše kopana: Ge molekwa a sa šomiše ditsebjana moo a kgopetšwego go tsopola, se mo otle.
- Mabapi le dipotšišopulego, ga go meputso ye e tlogo abja go dikarabo tša Ee/Aowa goba Dumela/Go se dumele. Meputso e tlo fiwa fela go lebaka le le fiwago.
- Ga go meputso ye e tlogo abja go dikarabo tša NNETE/MAAKA goba NTLHA/KGOPOLO. Meputso e tlo fiwa fela go lebaka le le fiwago.

KAROLO YA A: THETO**MONTSHEPETŠABOŠEGO – MAMABOLO M****POTŠIŠO YA 1: POTŠIŠO YE TELELE****'TATAGOMATOBO' – JN Mohlamonyane****Mohlala wa karabo:****Teori**

Seretotumišo sa bogologolo ke sereto seo ka sona sereti se itumišago goba se tumišwago ka dilo tše di fapanego. Sereto se se tsebega ka go ba le fomula ya matseno, boitsebišo, mmele le mafetšo. Mmele wa sona o ka ba le diteng tše di latelago: mainatheto, lešika, mephato, bokgoni le bogale bja seretwa gammogo le dibokantšu. Tshekatshekong ye go ile go lebelelwa matseno, boitsebišo, tirišo ya mainatheto le mafetšo.

Tirišo**Matseno**

Ka matseno, sereti se goga šedi ya batheeletši gore ba hlwaye tsebe.

Sereto se se na le fomula ya matseno, e lego:

'Kgomo e a tshwa!'

Boitsebišo

Sereti se itsebiša gore ke sona mang wa go ana eng.

Methalothetong ya 3 le 4 sereti se re ke sona Ramotlogelo marekathipa ka mahlo yo a anago kwena, ke Mokwena tatagoMatobo.

Tirišo ya mainatheto

- Mothalothetong wa 4 sereti se dirišitše Kwena, e lego moano wa sona.
- Mothalothetong wa 12 sereti se dirišitše sereto sa sona, e lego Magetle Nkgaruba.
- Mothalothetong wa 24 sereti se dirišitše Mminatau se šupa mosadi yo se mo nyetšego go tšwa lapeng la baanatau.

Mafetšo

Sereti se rumile sereto se ka mkgwa wa maleba ka go diriša sekafoko se:

'Ke tšhaba baditi ...' e le ge a šupa gore sereto se ga se sa felela.

[10]**GOBA**

POTŠIŠO YA 2: POTŠIŠO YA SETSOPOLWA**'KE LLELA GO WENA' – MJ Mojalefa**

- 2.1 '... lebalana le fetile' (1)
- 2.2 Mothofatšo/Pheteletšo. (1)
- 2.3 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.
Mohlala:
- Ngwana o belegwe fela mmagwe a se mo amogele ka ge a se a itekanela.
 - Sereti se tšhošwa ke sebopego se ngwana a tšweletšego ka sona gomme se kgopela Modimo gore a fetoše seemo sa lesea/a le fodiše. (2)
- 2.4
- Sereti se ra go re ngwana a phele a swane le bana ba bangwe, a itekanele.
 - Sereti se ra go re Modimo a dire thato ya Gagwe a tloše ngwana yo mo lefaseng gore sereti se se sa mmona ka ge a se tšhoša. (2)
- 2.5 ... **Wena**
... **Morena**
- Morumokwanotia
- Goba
- ... **Wena**
... **Morena**
- Morumokwanophetši/felo
- Goba
- ... **Bona**
... **Wena/Morena**
- Morumokwanokgaotši (2)
- 2.6 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.
Mohlala:
Moya wa manyami/makalo
- Sereti se nyamišwa ke ngwana wa go se itekanele yo Modimo a ba filego yena.
- Goba
- Moya wa boipelaetšo
- Sereti se ipelaetša ka ngwana wa go se itekanele yo Modimo a ba filego yena. (2)
- [10]**

POTŠIŠO YA 3: POTŠIŠO YA SETSOPOLWA**'SEBOBOLANE' – RJ Thoka**

- 3.1
- Poeletšothomi/poeletšo ya sekafoko
 - Potšišoretoriki
 - Poeletšogare
 - Kelelothallo/Entšampmente
 - Kgetho le tirišo ya mantšu.
(TŠE THARO fela)
- (3)
- 3.2 Batho ba theeletše seyalemoya ka ge se kgatha tema ye bohlokwa maphelong a bona.
- (1)
- 3.3 Mothalothetong wa 10 sereti se dirišitše mothofatšo.
- Seyalemoya se šomišitšwe bjalo ka motho ka ge e le motho fela yo a ka homotšago batho ba ba lego manyaming.
- Mothalothetong wa 13 sereti se dirišitše tshwantšhišo.
- Seyalemoya se swantšhwa le tšhipi ka go ba le maatla a go fetola maphelo a batho.
- (4)
- 3.4 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana.
- Mohlala:
- Maikutlo a lethabo
- Ke thabišwa ke ka mo seyalemoya se tlišago diphetogo maphelong a batho.
- Goba
- Maikutlo a makalo
- Ke makatšwa ke gore seyalemoya se kgona bjang go dira dilo tše dintši tše ka moka ka tsela ye
- (2)
- [10]**

POTŠIŠO YA 4: POTŠIŠO YA SETSOPOLWA**'O MMAGOBANAKE' – PM Mashilo**

- 4.1
- 'naledi'
 - 'takuma'.
- (2)
- 4.2
- Mothalotheto wa 8: Sereti se filwe mosadi yo bohlokwa.
 - Mothalotheto wa 9: Sereti se filwe mohlokomedi wa bophelo bja sona.
- (2)
- 4.3
- Ditemanatheto ke tše 5.
 - Temanatheto ye nngwe le ye nngwe e na le methalotheto ye 5.
- (2)
- 4.4
- Go gatelela kgopolo ya gore ke mmago bana ba sereti.
 - Go tumiša le go bontšha lerato le sereti se nago le lona go seretwa.
- (2)

4.5 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana.

Mohlala:

Maikutlo a lethabo

- Sereti se thabišwa ke gore se dirile kgetho ye botse ya mosadi.

(2)
[10]

LE

SERETO SEO SE SA BONWAGO (KE KGAPLETŠO)

POTŠIŠO YA 5 : POTŠIŠO YA SETSOPOLWA

'O BINETŠE KOŠANA' – FI Mothoa

5.1 (a) 'Mphe batho'

(b) 'Wa gagwe wa dikgomo'.

(2)

5.2 'Ba rile ge ba fihla monyakong,
Ba ema gwa popodungwa ka gonnyane'

- Kgopolo ya go goroga monyakong e fetela methalothetong ya go latela go laetša gore ba bile le polelo.

Goba

'Tladimolomo ya lla lesogana la goma.

Anthego mepopodumo yohle e kwewa

Ke Matome ka tsebe tše pedi'.

- Kgopolo ya go atlana le go kwa poledišano ya bona e fetela mothalotheong wa go latela go laetša gore ba kwelwe ke Matome.

(2)

5.3 • Setsopolwa se se na le methalotheto ye 21.

- Methalotheto ke ye mekopana, ya magareng le ye metelele.

(2)

5.4 Seretotsholo

- Sereti se sola maitshwaro a go se tshepege ga mosadi wa seretwa a go ya boratapelo le go boa gae ka masa.

(2)

5.5 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.

Mohlala:

Sekhukhune se bonwa ke sebatladi.

- Mosadi wa seretwa o be a na le marato a ka ntle a nagana go re monna wa gagwe a ka se mmone.

Goba

Balekane ba swanetše go tshepagalelana.

- Mosadi wa seretwa o be a sa tshepagalele monna wa gagwe Matome gomme mafelelong malaomabe a gagwe a tšwela nyanyeng.

(2)
[10]

PALOMOKA YA KAROLO YA A: 30

KAROLO YA B: PADI**POTŠIŠO YA 6: BADIMO BA BOLETŠE – MJ Mpepele****Mohlala wa karabo:****Teori**

Thulano ke ge moanegwa a thulana le dikgopolo tša gagwe goba le baanegwa ba bangwe. Go na le mehuta ye mebedi ya thulano, e lego thulanoteng/gare le thulanontle. Thulanoteng/gare ke ge moanegwa a thulana le dikgopolo tša gagwe. Thulanontle ke ge moanegwa a thulana le moanegwa yo mongwe ka dikgopolo goba ba bolaišana dingwathameratha.

Tirišo**1. Thulanoteng/gare**

- Thabišo o lwa le dipelo ka taba ya lenyalo la gagwe le Ditau leo le sa tšwelelego gomme o bile o fetša le pelo gore a tšhabe gae.
- Rašuwa o lala a hlobaela bošego ka ge a re badimo ba mo emetše ka maoto.
- Rašuwa o lwa le dikgopolo, se se dira gore a hlakane bjaša gomme mafelelong o lewa ke aretse.

2. Thulanontle**Ditau o thulana le Mpimpi**

- Ditau o betha Mpimpi, morwedi wa Moganwa ka morago ga go mmotša go re o mmeleng.

Ditau o thulana le Kgokolo

- Kgokolo o thulana le Ditau ge a leka go mo lemoša ka taba ya go re lentšu la mohu ga le tshelwe fela Ditau o bolela ka mereba gore yena ga a rate Thabišo.

Ditau o thulana le Phei

- Ditau o thulana le monyanana wa gagwe Phei ge a mmotša ka toro ye a bilego le yona ya go re tatagwe o mo etetše a mmotša ka taba ya gagwe ya go nyala Thabišo. Ditau o a ferekana gomme o mmotša go re yena ga a rate Thabišo.

Ditau o thulana le Mmagwe, Komanyi

- Ditau o thulana le mmagwe Komanyi ge a mo kgalemela ka go se latele ditaello. O mo lemoša gore ge a sa kwe yena setulo sa bogoši o tla se šupa ka monwana.

Ditau o thulana le Seritša

- Ditau le Seritša ba fapana ka mantšu mabapi le go hloka thari ba be ba kgaogana.

Pilošamadiba o thulana le mosadi wa gagwe, MmaPilošamadiba

- Pilošamadiba o befelelwa mosadi wa gagwe ge a mmotša go re morwedi wa bona, Thabišo o ratana le mošemane wa Bahlaloga.

Pilošamadiba o thulana le Mothofela

- Pilošamadiba o laela banna ba kgoro ya gagwe ka pefelo gore ba bethe Mothofela, ba mo apole diaparo gomme a šale ka šeleng.

Pilošamadiba o thulana le Mabina

- Pilošamadiba o a befelwa ge a ekwa Mabina a re yena ga a tsebe ka ketelo ya barongwa ba go tšwa ga Kgoši Manamela, mola e le yena yo mongwe wa bakgomanabagolo ba mošate.

Setšhaba sa Bakone se thulana le Kgokolo

- Setšhaba sa Bakone se thulana le kgopolo ya Kgokolo ya go re Ditau a direlwe moletlo wa go mmea kgoši gomme a tšee Seritša e be Mmakgoši. Setšhaba se re Kgokolo o ba phumela motse.

Mabote o thulana le mosadi wa gagwe

- Mabote o betha mosadi wa gagwe yo a bego a ithwele ka la go re o ratana le Mahlephiša.

Sekokomane o thulana le mosadi wa gagwe

- Sekokomane o be a re ge a bo hlabile bja MmagoMpoyi a roge mosadi wa gagwe. Ka le lengwe la matšatši mosadi a palelwa ke go itshwara le go kgotlelela mahlapa gomme a ipušeletša ka go mo itia o šoro.

Ntinana o thulana le Tšhikatšhiko

- Ntinana o thulana le Tšhikatšhiko ka la go re o mo utsweditše dipudi.

[25]**GOBA****POTŠIŠO YA 7: BADIMO BA BOLETŠE – MJ Mpepele****SETSOPOLWA SA A**

- 7.1
- Bakgomana ba kgobokana kgorong
 - Melato e sekwa kgorong
 - Pitša e thehekgetšwa godimo ga maswika
 - Magoši a bitšwa ka direkto – “Tau Mminašoro!”
- (4)
- 7.2
- (a) Bobedi ke bakgomana ba mošate.
- (b) Mabina ke mokgomana yo mogolo wa mošate wa Kgoši Pilošamadiba.
- (2)
- 7.3
- Go otlwa ga Mothofela.
- (1)
- 7.4
- Balekwa ba tla fa diponelopele tša go fapana.
- Mohlala:
- Bakgomana ba ka tsogela kgoši maatla.
 - Bakgomana ba ka leboga mošomo wa bokgomana.
 - Bakgomana ba bangwe ba ka hudugela dinageng tše dingwe.
 - Mothofela a ka ngala go ba mokgomana wa mošate.
- (TŠE THARO fela)
- (3)
- 7.5
- Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.
- Mohlala:
- E tšweletša Pilošamadiba e le motho yo mošoro wa go ba le pelo ye mpe.
- O laetše go re Mothofela a šale ka lepono.
 - O laetše gape go re Mothofela a tlengwe senkolonkotwana.
 - O laetše go re Mothofela a bewe kgauswi le sebešo a tlemilwe le yona menwana ya maoto.
- (E TEE fela)
- (2)

7.6 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.

Mohlala:

Moya wa pefelo

- Kgoši Pilošamadiba o befedišitšwe ke ge Mothofela a se a mo fa molaetša wa go tla ga barongwa ba go tšwa ga Kgoši Manamela. (2)

LE

SETSOPOLWA SA B

7.7 • Mongwadi o šomišitše tebelelo ya motho wa boraro go anega ditaba tša go hlatšišwa ga Ditau. (1)

7.8 • Molwantšhwa – Ditau
• Moanegwanyane – Mpotše. (2)

7.9 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.

Mohlala:

- Bobedi ba be ba nyetšwe ke Ditau.
- Seritša o be a sa hlomphe Ditau mola Thabišo a be a mo hlompha.
- Thabišo o belegetše Ditau bana mola Seritša a šitilwe. (3)

7.10 Legato la tlemollo ya lehuto

- Ditau o a lwala gomme go bitšwa Mpotše yo a mo hlatšišago dipšhešamare. (2)

7.11 Morero wa padi o lebane le go re lentšu la mohu ga le tshelwe.

- Mohu Kgoši Tsweke pele a hlokofera o laetše go re morwa wa gagwe Ditau, a nyale morwedi wa Kgoši Pilošamadiba e lego Thabišo pele a ka dula setulo sa bogoši.
- Ditau o gana go phethagatša taelo ya mohu tatagwe gomme ga a lokelwe ke selo go fihlela a phethagatša taelo ya mohu tatagwe. (3)

[25]

POTŠIŠO YA 8: KGALAGALO TŠA SETU – MS Machitela**Mohlala wa karabo:****Teori**

Thulano ke ge moanegwa a thulana le dikgopolo tša gagwe goba le baanegwa ba bangwe. Go na le mehuta ye mebedi ya thulano e lego thulanoteng/gare le thulanontle. Thulanoteng/gare ke ge moanegwa a thulana le dikgopolo tša gagwe. Thulanontle ke ge moanegwa a thulana le moanegwa yo mongwe ka dikgopolo goba ba bolaišana dingwathameratha.

Tirišo**1. Thulanoteng/gare**

- Molatelo o lwa le dikgopolo mabapi le go botša Mojagobedi go re o swerwe ke bolwetši bja kankere ya molomo wa popelo ka ge a nagana go re a ka mo hlala.
- Molatelo o lwa le dikgopolo tša go botšiša Mojagobedi go re o be a ile go dira eng ga Maupa. Taba ye e mo tshwentše bošego ka moka.
- Mojagobedi o lwa le dikgopolo tša go bula faele ya Molatelo ya bolwetši kua bookelong.

2. Thulanontle**Molatelo o thulana le Mojagobedi**

- Molatelo le Mojagobedi ba a thulana ge Molatelo a šišinya go re ba ye ba nyake setsha ba itlhomele mošašana wa bona kua thoko.
- Molatelo le Mojagobedi ba thulana ka taba ya go re Mojagobedi ke seratantepa.
- Molatelo o thulana le Mojagobedi ge a re ba dire ngwana wa bobedi, o mmotšiša gore kgane o itlhaganetše kae.

Molatelo o thulana le Tumpu

- Tumpu o ya ga Molatelo go yo boledišana le yena ka mathata a lapa la bona gomme Molatelo o a mo roga o re o tlogile kua ga gagwe Solomondale go tlo mmotša boloko ka mo ga gagwe o bile o mo tlogela a nnoši.

Molatelo o thulana le batswadi ba gagwe

- Molatelo o thulana le batswadi ba gagwe ge a ba botša go re o hlala Mojagobedi, ke seratantepa, batswadi ba ganana le kgopolo ya gagwe.

Mojagobedi o thulana le Fiona

- Mojagobedi o thula troli ye e bego e rwele direkarekane tša Fiona gomme Fiona a mo tšhela ka mahlapa a befetšwe.

Mojagobedi o thulana le Mphapantšhi

- Mphapantšhi o kgopela Mojagobedi dinomoro tša mogala gomme Mojagobedi o a gana.
- Mphapantšhi o leletša Mojagobedi mogala wo o ilego wa befediša Mojagobedi.
- Mojagobedi o raka Mphapantšhi ka ga gagwe ge a be a tlile ka leano la go robala le yena.

Keletšo o thulana le Mphapantšhi

- Keletšo o thulana le Mphapantšhi ka ge a re o nyaka go thuba lapa la Molatelo le Mojagobedi.

POTŠIŠO YA 9: KGALAGALO TŠA SETU – MS Machitela**SETSOPOLWA SA C**

- 9.1
- Go bolelwa ka sefatanaga sa Yaris sa Mojagobedi
 - Go bolelwa ka khamphani ya Tshedimošo ya Theknolotši
 - Go bolelwa ka mananeotirišo a dikhomphutha
 - Go bolelwa ka diaparo tša mainaina tša Mojagobedi. (4)
- 9.2
- (a) Baratani
- (b) Bagwera/bašomimmogo. (2)
- 9.3 Mojagobedi o tsogetše gabo Fiona gomme ka lapeng a laela go re o ya go bona mogwera wa gagwe Tumpu Solomondale. (1)
- 9.4 Balekwa ba tla fa diponelopele tša go fapana.
Mohlala:
- Mojagobedi a ka hlala Molatelo ka ge Fiona a mo fa borutho bjo a se sa bo hwetšago ka lapeng la gagwe.
 - Mojagobedi a ka nyala Fiona bjalo ka mosadi wa bobedi.
 - Mojagobedi a ka botša Molatelo ka kamano ya gagwe le Fiona.
 - Fiona a ka loga maano a go tloša Molatelo bophelong bja Mojagobedi gore a thope Mojagobedi. (3)
- (TŠE THARO fela)
- 9.5 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.
Mohlala:
E tšweletša Fiona e le motho wa go hlomphe lapa la gabo.
- O botša Mojagobedi go re a ka se robale. (2)
- 9.6 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.
Mohlala:
Moya wa lerato/lethabo
- Mojagobedi le Fiona ba tla thabišwa ke go ba mmogo gosasa. (2)

SETSOPOLWA SA D

- 9.7
- Mongwadi o šomišitše tebelelo ya motho wa pele mo Mojagobedi a tšweletšago maikutlo a gagwe ka morago ga go bala faele ya Molatelo.
 - Mongwadi o šomišitše motho wa boraro go re hlalošetša seemo sa phapoši ye Molatelo a bego a robadišwe ka go yona. (1)
- (E TEE fela)
- 9.8
- Molwantšhwa – Molatelo
 - Molwantšhi – Mojagobedi. (2)

- 9.9 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.
Mohlala:
- Bobedi ke bagwera/bašomimmogo le Molatelo.
 - Mphapantšhi o lahletša Molatelo ka ge a mmošša go re a hlale Mojagobedi.
 - Keletšo o agiša Molatelo ka go mmošša go re a se tšee dikeletšo tša Mphapantšhi tša go re a hlale Mojagobedi. (3)
- 9.10 Legato la tharollo ya bothata
- Mojagobedi o utollotše sephiri sa go re mosadi wa gagwe o na le bolwetši bja kankere ya molomo wa popelo. (2)
- 9.11 Morero wa padi ye o lebane le go re sephiri ga se nyakege ka lapeng ka ge se fapanya balekani.
- Molatelo o lemošwa go re o na le bolwetši bja kankere ya molomo wa popelo gomme taba ye o e dira sephiri go monna wa gagwe.
 - Sephiri se se ile sa hlola diphapano ka lapeng la bona mo Mojagobedi a ilego a feleletša a e ba le motlabo. (3)

DIKANEGELOTŠHABA

POTŠIŠO YA 10: **TODI YA BATLOGOLO – MA Makgopa, BMT Makobe le AP Nkadimeng**

Mohlala wa karabo:

Teori

Dikanegelotšhaba di arotšwe ka mehuta ye e fapanego. Go na le nonwane ye le yona e nago le mehuta go swana le nonwane pheteletšannete, kgogamašego, kakanyotlhalošo, ya tsholo gammogo le ya selehono. Re na le direto tše le tšona di nago le mehuta go swana le diretotumišo tša mafelo le bagale, tša dikgoro, tša magoši, bj.bj. Dikoša le tšona di bopa karolo ya dingwalotšhaba ka mehuta ya tšona go swana le tša go homotša ngwana, tša ge go etišitšwe le tše dingwe. Dingwalotšhaba tše ka moka di na le melaetša ye e lego thuto ye moanegi, sereti le moopedi ba ratago go e fihliša go motheeletši.

Tshekatshekong ye re ile go lebelela mehuta le melaetša ya nonwane, sereto le koša.

Tirišo

NONWANE: MMUTLA LE MPŠA

Mohuta wa nonwane

Nonwane ya Mmutla le Mpša ke kakanyotlhalošo.

Kakanyotlhalošo ke nonwane ye e utollago kgonthe ya taba ye e kilego ya direga mehleng ya bogologolo ka go hlaloša diponagalo tša tlhago le ditumelo tša setšhaba. Nonwane ye e tsinkela tlholego ya dilo, ditiragalo le tše dingwe tše di lego mo lefaseng.

E hlaloša ka fao Mmutla le Mpša di bego di phela ka gona go tloga kgale e le bagwera le gore bonaba bjo re bo bonago matšatšing a lehono bo hlotšwe ke eng. Mmutla ge o bona Mpša o a tšhaba gomme Mpša ge e bona Mmutla e bona nama. Nonwane ye e hlaloša gore bonaba bo hlotšwe ke motho ka go hwetša Mpša a šetše le bana ba Mmutla ge a sa ile ga makgoloagwe go kgopela dinawa tša go šeba.

Motho o hweditše Mpša a letile bana ba Mmutla eupša a swerwe ke boroko.
Ka go tšhaba go rengwa ka selepe Mpša a tshepiša motho go sepela le yena mo a yago gomme a tlogela bana ba Mmutla ba le nnoši. Ke gona mo go se tshepane ga Mmutla le Mpša go thomilego gona.

Molaetša wa nonwane

Bagwera ba swanetše go tshepagalelana go dikano tše ba di dirilego.
Mpša o dirile kano go mmutla go re a ka se tsoge a mo hlanogetše le gatee fela se se padile.

SERETO: BABINAKGOMO, BA GAMONARENG

Mohuta wa sereto

Ke seretotumišo sa kgoro.
Se reta le go tumiša kgoro ya Babinakgomo ba gaMonareng go re ba tšwa ba le kua Mogodumo wa bana ba Tšhite 'a Nape.

Molaetša wa sereto

Go ithuta ka botšo bja Babinakgomo ba gaMonareng.

KOŠA: MONNA O NKILE SELEPE

Mohuta wa koša

Ke koša ya setšhaba ye e opelwago ke masogana ge a etišitše gomme e bolela ka tlhago le bophelo ka kakaretšo.

Molaetša wa koša

E hlohleletša le go laetša phedišano ye botse gare ga motho le diphoofolo. Diphoofolo di nyaka tlhokomelo ebile ga di nyake go tshwenywa ka ge tše dingwe tša tšona di le kotsi.

[25]

POTŠIŠO YA 11: TODI YA BATLOGOLO – M Makgopa, BMT Makobe le AP Nkadameng

- 11.1
- Go bolelwa ka motse wa Soweto
 - Go bolelwa ka metse ya makheišeneng
 - Go bolelwa ka dipulo tša maswika.
(TŠE PEDI fela)
- (2)
- 11.2 Rahodu – Ditaba tša nonwane ye di dikologa godimo ga gagwe. (2)
- 11.3 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.
Mohlala:
Bohodu ga bo na moputso.
- Rahodu o be a utswetša batho leruo a le rekiša, a ipshina ka taba yeo fela mafelelong o ile a ba motšwasehlabele, a ba legotlo le go thwego le lefa ka setopo.
- (2)
- 11.4
- (a) Ntheeletšeng ke a bolela.
 - (b) Bolela re theeditše.
 - (c) Nonwane e felela mo.
- (3)
- 11.5 Moanegi o dirišitše motho wa boraro go re anegela ka fao Rahodu a bego a phela ka gona metseng ya gabo, Leribe le Soweto. (1)

- 11.6 Balekwa ba tla fa diponelopele tša go fapana.
Mohlala:
- Rahodu a ka rakwa motseng wa Leribe le gona kua Soweto.
 - Rahodu a ka golegwa.
 - Batho ba ka mo hlasela.
- (TŠE PEDI fela) (2)
- 11.7 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana.
Mohlala:
Maikutlo a makalo
- Ke makatšwa ke mohlare wa go tumoga, mohlare wa go opela, dinama tša go gana go butšwa gape le go swarwa ke tlala ye kgolo ga batho.
 - Ke makatšwa gape ke kgomo ge e belega motho gomme ya sepela le yena a se sa bonwa gape.
- (3)

SETSOPOLWA SA F

- 11.8 (a) Re Balobedu, re boologa bohlabatšatši bja Zimbabwe,
(b) Re šikatee le Bavenda le Baphalaborwa ba Malatji. (2)
- 11.9
- Mothalotheto wa 9: batho ba bafsa ba se ke ba phalalela kua Borwa.
 - Mothalotheto wa 10: Phalaborwa e tletše ka mešomo.
- (2)
- 11.10 Re ...
Re ...
- Poeletšothomi.
- (2)
- 11.11 Phefelo/pebofatšo
- Sereti se dirišitše 'ba bošego' go na le go re se re 'baloi'.
- (2)
- 11.12 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.
Mohlala:
Moya wa boikgantšho
- Balobedu ba ikgantšha ka bokgoni bja bona bja go neša pula ka la go re ke bona ba swerego lenaka la pula ye e phedišago batho ka moka.
- (2)

PALOMOKA YA KAROLO YA B: 25

KAROLO YA C: PAPADI/TERAMA**POTŠIŠO YA 12: O IPHIHLETŠENG? – LT Maphoso****Mohlala wa karabo:****Teori ya tikologo**

Tikologo ya sengwalo ke lefelo la ditiragalo tša babapadi ka nako ye e rilego. Go na le tikologo ya sebjalebja le ya segologolo. Tikologo ya sengwalo e lebane le nako le felo.

Tirišo

Tikologo ya O iphihletšeng? ke ya sebjalebja.

Nako

Ka nako mongwadi o hlatha mehla yeo ditiragalo di diregago ka yona e lego ya sebjalebja.

Go tsenwa dikolo

- Rebone o botša tatagwe go re o tšweletše dithutong tša gagwe tša marematlou gomme tatagwe, e lego Mahunela o mmošša ge a se na tšhelete ya go mo iša sekolong.

Go šomišwa diselefouno/megala

- Babapadi ba na le diselefouno tše ba di dirišago go kgokagana.
- Hlogi le Rebone ba fela ba leletšana megala ge ba nyaka go bolela.
- Mahunela le yena o ile a rekelwa selefouno.
- Sarinki o leletšana le Mahunela mogala ge ba nyaka go bonana.

Batho ba ya mešomong

- Benjamene o šoma go laiša mohlaba loring ga Sebakweng.

Go na le moruti le morutišigadi

- Morutišigadi Kgoroši le Moruti Shai ba boledišana ka go atlega gabotse ga Rebone ditlhahlobong tša marematlou.

Batho ba na le ditokelo

- Jemina o lemoša Mahunela ka ditokelo tša Rebone tša go ya sekolong.

Go dirišwa difatanaga

- Hlogi o išitšwe yunibesithi ka thekisi.
- Hlogi o tšwelela ka sefatanaga ge a etla go tsebiša Rebone lesogana la gagwe.
- Go bolelwa ka lori ye Benjamene a bego a laiša mohlaba ka yona ya Sebakweng.

Melato e begwa maphodiseng

- Mahunela o ile maphodiseng go bega molato wa go re modirelaleago Boreledi o mo lateletše ka lapeng a mmošša ge a swanetše go rekiša dikgomo go iša Rebone sekolong.

Badirabosenyi ba išwa kgolegong

- Benjamene o išitšwe kgolegong ka morago ga go latofatšwa ka go utswa tšhelete ya Mahunela.

Lefelo

Lefelo le šupa fao ditiragalo di diregago gona.

Go na le dithabene

- Monyaku le Benjamene ba ipshina ka megolo ya bona thabeneng.

Go na le mafelo a batšofadi ba fiwago mphiwafela go ona

- Batšofadi ba hwetša tšhelete ya motente/mphiwafela fao Jemina a ba rekišetšago dijo e le mokgwa wa go iphediša.

Go na le kgolego

- Jemina le Rebone ba etela Benjamene kgolegong go mo hlola matsogo.

Go na le maokelo

- Mahunela o bookelong gomme Rebone o mo etetše.

Go na le mabenkelegoparara

- Rebone o na le Hlogi mabenkelengkgoparara, o utolla go re o tšweletše ditlhahlobong tša marematlou.

Go na le diyunibesithi

- Rebone le Hlogi ba be ba tsena yunibesithi.

POTŠIŠO YA 13: O IPHIHLETŠENG – LT Maphoso**SETSOPOLWA SA G**

- 13.1 (a) Baratani
(b) Rebone ke morwedi wa Mahunela/ Mahunela ke tatago Rebone. (2)
- 13.2 (a) 'E re ke e khurumetše, ke e bee ka setena se godimo'.
(b) 'Ye ke tla ya go efa letšobana la go ntapološa mola phišo ya go diša e nkapere'. (2)
- 13.3 Batswadi ba swanetše go ba le maikarabelo go bana ba bona.
• Go na le gore Mahunela a fe morwedi wa gagwe tšhelete ya go ya sekolong, o tšea tšhelete o efa motlabo wa gagwe, Sarinki. (2)
- 13.4 • Mongwadi o dirišitše pulamadibogo go ruma kgaolo ye nngwe le ye nngwe.
• Khwelelo – Mahunela o bolela le Rebone a tloga botshwelamare go ya ka gae.
• Tšwelelo – Mahunela o bolela le Rebone a tšwelela ka gae go tšwa botshwelamare. (3)
- 13.5 Balekwa ba tla fa diponelopele tša go fapana.
Mohlala:
• Rebone a ka ithomela mešongwana ya diatla go ikgobokeletša mašeleng a go ya sekolong.
• Rebone a ka ya a nyaka mošomo.
• Rebone a ka ipha banna ka kholofelo ya go re ba tla mo fa tšhelete. (3)
- 13.6 • Benjamene le Sarinki ba a swarwa.
• Sarinki o kgopela tshwarelo go Rebone le Benjamene.
• Rebone o atlega dithutong tša gagwe.
• Mothuši wa Rebone o a utolloga/ tsebja gore ke Sarinki.
(TŠE PEDI fela) (2)

SETSOPOLWA SA H

- 13.7
- (Ka pelobohloko)
 - (Ka tlhobogo)
 - (Ka go makala)
- (TŠE PEDI fela) (2)
- 13.8
- Mahunela o hlokošetše
 - Sarinki o be a utswa tšhelete ya Mahunela
 - Benjamene o be a utswa dikgomo tša Mahunela.
- (TŠE PEDI fela) (2)
- 13.9
- Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.
Mohlala:
- Re le batheeletši re a tseba gore Mahunela o fa Sarinki tšhelete mola bana ba gagwe ba sa tsebe.
 - Re le batheeletši re a tseba gore Mahunela o ratana le Sarinki mola Benjamene a sa tsebe.
 - Rena batheeletši re a tseba gore Benjamene o be a utswa dikgomo tša Mahunela mola Mahunela a sa tsebe.
- (TŠE PEDI fela) (2)
- 13.10
- Segodišamantšu ke setlabela se se šomišwago go gatiša papadi ye ya seyalemoya.
 - Mahunela o šomiša segodišamantšu ge a bolela le Rebone gore re le batheeletši re kgone go mo kwa.
- (2)
- 13.11
- Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana.
Mohlala:
Maikutlo a manyami
- Ke nyamišwa ke go re Mahunela o hlokošetše pele a bona bohlokwa bja thuto.
 - Ke nyamišwa ke go re Mahunela o hlokošetše Sarinki a se a mo kgopela tshwarelo.
- (3)
[25]

POTŠIŠO YA 14: NAGA GA DI ETELANE – MS Serudu**Mohlala wa karabo:****Teori ya tikologo**

Tikologo ya sengwalo ke lefelo la ditiragalo tša babapadi ka nako ye e rilego. Go na le tikologo ya sebjalebja le ya segologolo. Tikologo ya sengwalo e lebane le nako le felo.

Tirišo

Tikologo ya Naga ga di etelane ke ya sebjalebja.

Nako

Ka nako mongwadi o hlatha mehla yeo ditiragalo di diregago go yona e lego ya sebjalebja.

Go tsenwa dikereke

- Mphaka o tsena ka gae o hwetša Hunadi le Raisibe ba šetše ba boile kerekeng.

Baetapele ba kgethwa ka mokgwa wa go bouta

- Letsheng la Mogadisho boetapele bo bewa ka mokgwa wa go bouta.

Dinaga di bušwa ke ditonakgolo

- Ntlhore ke tonakgolo ye mpsha Letsheng la Mogadisho.

Go tsenwa dikolo

- Sebola o rakwa sekolong ka lebaka la maitshwaro a go se amogelege

Lefelo

Lefelo le šupa fao ditiragalo di diregago gona.

Go bolelwa ka diphapoši tša borobalo

- Kamoreng ya borobalo ngwakong wa Mphaka - Mphaka o robetše gomme o a lora.

Go na le mafelo a dithuto, yunibesithi le kholetšhe

- Dithuto di tšwetšwa pele Yunibesithi ya Letsheng la Mogadisho le kholetšheng fao go šomišwago mananethuto.
- Kholetšheng ya Takone Mphaka o tšwelela ka lenanethuto gomme le a ganwa.

Go na le dipara

- Ka pareng motseng wa Takone - Mphaka o fapana le Kala le Mbari.

[25]**POTŠIŠO YA 15: NAGA GA DI ETELANE – MS Serudu****SETSOPOLWA SA I**

- 15.1 (a) Ke monna le mosadi/banyalani
(b) Bašomimmogo. (2)
- 15.2 (a) 'Le gatee mogatšaka'
(b) 'Ga ke bone go tla loka selo ge re ka dula mo. Re tla tšhelwa ke madi a kgofa'. (2)
- 15.3 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.
Mohlala:
Motse wa monna yo mongwe ga o na boroko.
• Mphaka o tlogile gagabo ka lebaka la kgatelelo, le dinageng tše a falalelago go tšona ga a hwetše khutšo. (2)

15.4 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.

Mohlala:

Moya wa kgakanego

- Mphaka o be a nagana go re go tšwa ka difata go tla mo fa khutšo.
- Mphaka o gakantšhwa ke gore o be a re o široša bana mathata a Bonwatau fela o lemogile gore mo ba lego ke a mantši.
- O gakantšhwa ke gore o išitše ditšhišinyo kgorong ya thuto fela ga a hwetše dikarabo.

(TŠE PEDI fela)

(3)

15.5 Balekwa ba tla fa diponelopele tša go fapana.

Mohlala:

- Hunadi a ka ganetša Mphaka go boela Bonwatau.
- Hunadi a ka gana go boela le Mphaka Bonwatau.
- Hunadi a ka kgaogana le Mphaka ka ge a mo tshepišitše gore a ka se sa boela Bonwatau.

(3)

15.6 • Mphaka o fološwa maamong a gagwe a bofahloši yunibesithing.

- Mphaka o tšea sephetho sa go boela gae Bonwatau.

(2)

SETSOPOLWA SA J

15.7 • *(Hunadi o a tšwa gomme ge a boa o tsena le Sebola)*

- *(Ga a fetole o seselliša mahlo)*

(2)

15.8 • Sebola o tshwenyane le barutiši sekolong.

- Sebola o belaetšwa ke gore ga ba swarwe gabotse sekolong bjalo ka ge e le bafaladi.

(2)

15.9 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.

Mohlala:

- Re le babadi re a tseba gore Otše, Ntlhore le Letsota ba rera go weša Mphaka maamong a gagwe mola yena a sa tsebe.
- Re le babadi re a tseba gore Otše, Letsota le Ntlhore ba rera go oketša mengwaga ya go hwetša lengwalo la bodulo go ya go ye mehlano mola Mphaka a sa tsebe.
- Re le babadi re a tseba gore boOtše ba hloma poso ya ka godimo ga ye Mphaka a e swerego ntle le tsebo ya gagwe.

(TŠE PEDI fela)

(2)

15.10 • Diteng tša papadi di mabapi le Mphaka yo a tlogilego gagabo Bonwatau a ya Takone le Letsheng la Mogadisho ka kgopolo ya go re o tlo iketla le go thuša setšhaba sa fao gomme a itemogela kgethologanyo go fihlela a boela Bonwatau.

- Morero wa papadi ye o mabapi le go re legae la bomotho ga le na bosehla.

(2)

15.11 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana.

Mohlala:

Maikutlo a lethabo

- Mphaka o tla hwetša khutšo.
- Mphaka o tla kgona go thuša setšhaba sa gabo ka ditšhišinyo tša lenanethuto.

(3)
[25]

POTŠIŠO YA 16: LEHUFU – P Mothupi

Mohlala wa karabo:

Teori ya tikologo

Tikologo ya sengwalo ke lefelo la ditiragalo tša babapadi ka nako ye e rilego. Go na le tikologo ya sebjalebja le ya segologolo. Tikologo ya sengwalo e lebane le nako le felo.

Tirišo

Tikologo ya Lehufa ke ya sebjalebja.

Nako

Ka nako mongwadi o hlatha mehla yeo ditiragalo di diregago go yona e lego ya sebjalebja.

Dipese di emelwa boemapese

- Lerato o ema boemapese ge a eya mošomong mesong ye mengwe le ye mengwe.
- Lerato o namela sefatanaga sa Ntshepe boemapese ge a eya mošomong.

Batho ba šoma mabenkeleng

- Ntlogeleng o latelela Lerato lebenkeleng la go rekiša fenitšhara mo a šomago gona.

Go sepelwa ka difatanaga

- Tsarane le Leepo ba be ba šetše Ntshepe ka morago ka sefatanaga ge a be a lebile kholetšheng ya Mamokgalake Chuene

Go dirišwa dithunya

- Dithunya tšeo di bego di galagala ge boTsarane ba hlaselane le Ntshepe le seo Radithekisi a ithuntšhitšego ka sona.

Balwetši ba išwa bookelong

- Radithekisi o išitšwe bookelong ka morago ga maitekelo a go ipolaya ka sethunya.

Lefelo

Lefelo le šupa fao ditiragalo di diregago gona.

Go na le boemapese

- Ke fao Lerato a emelago dinamelwa ge a eya mošomong tšatši ka tšatši.

Go na le kereke

- Radithekisi o lateletše Lerato gomme a mo ntšha ka kerekeng go rapelwa.

Go na le ditoropo

- Go bolelwa ka Groblersdal e lego toropo ye babapadi ba rekago go yona.

Go na le dikholetšhe tša go ithuta

- Go bolelwa ka Mamokgalake Chuene e lego kholetšhe ya borutiši mo Ntshepe a šomago gona

Go na le maokelo

- Go bolelwa ka Bookelo bja Glen Cowie mo Lerato a bego a okwa gona.
- Go bolelwa ka Bookelo bja Ga-Rankuwa mo Radithekisi a bego a okwa gona.

POTŠIŠO YA 17: LEHUFU – P Mothupi

SETSOPOLWA SA K

- 17.1 (a) Lerato ke mogwera wa Monamudi/Ke bašomimmogo.
(b) Ntlogeleng ke mosadi wa Ntshepe. (2)
- 17.2 (a) 'A le reng le sa kgotsofatšwe ke banna ba lena?'/Banna ba rena ke bona o ba tsebago'.
(b) 'Ke mmago nna?'/ 'Mohumagatšana'. (2)
- 17.3 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.
Mohlala:
Ntwa ga e rarolle mathata.
 - Go na le gore Ntlogeleng a boledišane le Lerato gabotse o thoma ka go mo roga.

Goba

Lehufa le diriša motho diphošo.
 - Ntlogeleng ka baka la lehufa o hlapola Lerato ka go mo naganela go re o ratana le Ntshepe
(2)
- 17.4 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.
Mohlala:
Moya wa lenyatšo/ pefelo
 - Ntlogeleng o bitša Lerato mohumagatšana makga a mane go laetša ka fao a mo nyatšago/ a befetšwego ka gona.
 - Ntlogeleng o roga Lerato pele ga bareki o re ga a fetwe ke borokgo ebile o re ke thopadimolaleng.
(3)
- 17.5 Balekwa ba tla fa diponelopele tša go fapana.
Mohlala:
 - Lerato a ka betha Ntlogeleng/ a lwa le Ntlogeleng.
 - Lerato a ka mo nyakela batho ba mmetha/mmolaya.
 - Lerato a ka mo swariša.
 - Bašomišane ba Lerato ba ka mo kgeregela.
(TŠE THARO fela) (3)
- 17.6
 - Radithekisi o lekile go ipolaya.
 - Radithekisi o kgopela tshwarelo go Lerato le Ntshepe.
(2)

SETSOPOLWA SA L

- 17.7
 - (Go tsena Lerato, Ntshepe le Motsiri)
 - (Lerato, Ntshepe le Motsiri ba fihla go bona)
 - (O lebelela Radithekisi ka mahlo a lešoko)
 - (O tsoša hlogo).
(TŠE PEDI fela) (2)
- 17.8
 - Radithekisi o lekile go ipolaya ka sethunya.
 - Radithekisi o amogetšwe bookelong.
(2)

17.9 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.

Mohlala:

- Re le babadi re be re tseba go re Tsarane le Leepo ba ja Lerato le Ntshepe leonyane fela bona ga ba tsebe.
- Re le babadi re be re tseba go re Tsarane le Leepo ba laletše go tla go bolaya Ntshepe Kholetšheng ya Mamokgalake Chuene mola yena a sa tsebe.

(2)

17.10 • Diteng tša papadi ye di mabapi le Radithekisi yo a nago le lehufa go mosadi wa gagwe gomme la fetša le mo thubetše lapa.

- Morero wa papadi ye ke go re lehufa le thuba motse.

(2)

17.11 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana.

Mohlala:

Maikutlo a lethabo

- Ke thabišwa ke go re Radithekisi o ipona phošo ye a e diretšego Lerato le Ntshepe.
- Ke thabišwa ke go re tshwarelo ya Radithekisi e amogetšwe.

(3)

PALOMOKA YA KAROLO YA C: 25
PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 80

KAROLO YA A: RUBRIKI YA GO SWAYA DIPOTŠIŠO TŠE TELELE: THETO [MEPUTŠO YE 10]

Dinyakwa	Bokgoni bja go ikgetha	Bokgoni bja maemo	Bokgoni bja magareng	Bokgoni bja motheo	Ga go bokgoni
	5–6	4	3	2	1
DITENG Tlhalošo ya sererwa. Botebo bja dikgopolo, kgonthišišo le kwešišo ya setšweletšwa MEPUTSO YE 6	- Tlhalošo ye e tseneletšego ya sererwa. - Tatelano ya dikgopolo tša go ba le maatlakgogedi tša go amana thwii le sererwa. - Kwešišo ye e tseneletšego ya sengwalo le sereto.	- Kwešišo le tlhalošo ye botse ya sererwa. - Potšišo e arabilwe ka botlalo. - Dikgopolo tše di filwego di a kwagala eupša ga se tšona ka moka tše di hlalošitšwego ka mo go nyakegago. - Kwešišo ya sengwalo le sereto e bonetše.	- Tlhalošo ye e kgotsofatšago ya sererwa. - Go na le dintlha di se kae tše di amanago le sererwa. - Tše dingwe tša dikgopolo di a kwagala eupša ga di kgodiše. - Kwešišo ya motheo ya sengwalo le sereto.	- Tlhalošo ya sererwa ga e kgotsofatše. - Ga go dintlha tše di amanago le sererwa. - Ga go kwešišo ya sengwalo le sereto.	- Ga go kwešišo ya sererwa. - Karabo ga e sepelelane le sereto. - Morutwana ga a tsebe selo ka ga sengwalo le sereto.
	4	3	2	1	0
SEBOPEGO LE POLELO Sebopego, kelelo le kalo ya dikgopolo Polelo, segalo le setaele tše di dirišitšwego ge go ngwalo taodišo MEPUTSO YE 4	- Sebopego se tšweletša tlemagano ya dikgopolo ye botsebotse. - Dikgopolo di hlamegile ebile di tšweleditšwe ka bokgwari. - Polelo, segalo le setaele di a kgahliša, ke tša maleba, tša go hlohla mabjoko. - Go nyakile go se na le phošwana le e tee ya popopolelo, mopeleto le maswaodikga.	-Sebopego se tšwelela gabotse ebile se tšweletša go ela ga dikgopolo. -Kelelo ye botse ya dikgopolo. -Polelo, segalo le setaele ke tša maleba.	- Sebopego se a tšwelela. - Taodišo ga e na kelelo ye botse ya dintlha ebile ga go tlemagano ya dikgopolo. - Diphošo tša polelo ke tše nnyane eupša segalo le setaele ke tša maleba.	- Sebopego se bontšha diphošo tša peakanyo. - Dikgopolo ga se tša beakanywa ka tatelano ye botse. - Diphošo tša polelo ke tše ntši. - Segalo le setaele di fošagetše.	- Sebopego ga se sa maleba. - Diphošo tša polelo ke tše ntšintši ebile le setaele se fošagetše kudu.

KAROLO YA B LE C: RUBRIKI YA GO SWAYA DIPOTŠIŠO TŠE TELELE – PADI, KANEGELOTŠHABA LE PAPADI [MEPUTSO YE 25]

Dinyakwa	Bokgoni bja go ikgetha	Bokgoni bja maemo	Bokgoni bja magareng	Bokgoni bja motheo	Ga go bokgoni
DITENG Tlhalošo ya sererwa Botebo bja dikgopolo, kgonthišišo le kwešišo ya setšweletšwa MEPUTSO YE 15	12–15 -Karabo ye botsebotse go fetiša: 14–15. -Karabo ye botsebotse: 12–13. -Tlhalošo ye e tseneletšego ya sererwa. -Tatelano ya dikgopolo tša go ba le maatlakgogedi tša go amana thwii le temana. -Kwešišo ye botsebotse ya sengwalo le setšweletšwa.	9–11 -Kwešišo le tlhalošo ye botse ya sererwa. -Potšišo e arabilwe ka botlalo. -Dikgopolo tše di filwego di a kwagala eupša ga se tšona ka moka tše di hlalošitšwego ka mo go nyakegago. -Kwešišo ya sengwalo le setšweletšwa e a bonala.	6–8 -Kwešišo ya magareng ya sererwa eupša ga se dintlha ka moka tše di hlalošwago ka botlalo. -Bontši bja dintlha di amana le sererwa. -Tše dingwe tša dikgopolo di a kwagala eupša ga di kgodiše. -Kwešišo ya motheo ya sengwalo le setšweletšwa.	4–5 -Kwešišo ye nnyane ya sererwa. -Ga go dintlha tše di hlalošwago ka botlalo. -Dintlha tše nnyane di amana le sererwa. -Tlhalošo e amana gannyane le sererwa. -Kwešišo ye nnyane ya sengwalo le setšweletšwa.	0–3 -Ga go kwešišo ya sererwa. -Maiteko a go araba potšišo a fokola kudu. -Ditlhalošo ga di kgotsofatše. -Morutwana ga a tsebe sengwalo goba setšweletšwa.
SEBOPEGO LE POLELO Sebopego, kelelo le kalo ya dikgopolo Polelo, segalo le setaele tše di dirišitšwego ge go ngwalwa taodišo MEPUTSO YE 10	8–10 -Sebopego se tšweletša tlemagano ya dikgopolo ye botsebotse. -Matseno le mafetšo ke a mabotse kudukudu. -Dikgopolo di hlamegile ebile di tšweleditšwe ka bokgwari. -Polelo, segalo le setaele di a kgahliša, ke tša maleba, tša go hlohla mabjoko.	6–7 -Sebopego se tšwelela gabotse ebile se tšweletša go ela ga dikgopolo. -Go na le tlemagano ye botse magareng ga matseno, mafetšo le ditemana tše dingwe tša taodišo yeo. -Kelelo ye botse ya dikgopolo. -Polelo, segalo le setaele ke tša maleba.	4–5 -Sebopego se a tšwelela. -Peakanyo le tlemagano ya dikgopolo e gona eupša e na le mafokodi. -Diphošo tša polelo ke tše nnyane eupša segalo le setaele ke tša maleba. -Peakanyo ya ditemana ke ya maleba.	2–3 -Sebopego se bontšha diphošo tša peakanyo. -Dikgopolo ga se tša bewa ka tshwanelo. -Diphošo tša polelo ke tše ntši. -Segalo le setaele ga se tša maleba. -Peakanyo ya ditemana e fošagetše.	0–1 -Tlhokego ya peakanyo ye botse ya sebopego e dira gore dikgopolo di se elele gabotse. -Diphošo tša polelo le setaele sa go fošagala di dira gore go be bothata go bala le go kwešiša molaetša wa taodišo. -Segalo le setaele di fošagetše kudu -Peakanyo ya ditemana e fošagetše kudu.